

Lífsvirðing

Dánaraðstoð

September 2022

Markmið og framkvæmd

Könnun þessi er gerð af Maskínu fyrir Lífsviðhorf. Hún er um viðhorf almennings til dánaraðstoðar.

Könnunin var lögð fyrir **Þjóðgátt Maskínu**, sem er þjóðhópur fólks (e. panel) sem dreginn er með tilviljun úr Þjóðskrá. Könnunin fór fram á netinu. Svarendur eru 18 ára og eldri af öllu landinu. Við úrvinnslu voru gögnin vegin til samræmis við tölur Hagstofunnar þannig að hópurinn sem svarar endurspeglar þjóðina út frá kyni, aldri, búsetu og menntun. Við vigtun gagna getur birst örlítið misræmi í fjöldatölum og hlutföllum sem orsakast af námundun.

Könnunin fór fram frá **16. til 21. september 2022** og voru svarendur **1.091** talsins.

Stuttar skýringar á tölfræðihugtökum í mælaborði

Meðaltal í könnunum er mæligildi á svonefnda miðsækni svara. Það segir til um hvar þungamiðja svara við tiltekinni spurningu liggur. Formúla meðaltals í orðum er einfaldlega að tölugildi svara allra þátttakenda eru lögð saman og deilt í með fjölda svara.

Staðalfrávik í könnunum er mæligildi á það hve mikið svör við tiltekinni spurningu sem er mæld á samfelldan kvarða dreifast í kringum meðaltal hennar. Þannig að í tiltekinni viðhorfsspurningu þýðir lágt staðalfrávik að lítil munur sé á viðhorfi svarenda og meira að marka meðaltalsviðhorfið en þegar staðalfrávik er hátt, sem myndi þýða að meiri munur væri á viðhorfi svarenda.

Vikmörk eru talnabil utan um meðaltal sem inniheldur raunverulegt meðaltal í þýði (allir) með 95% vissu.

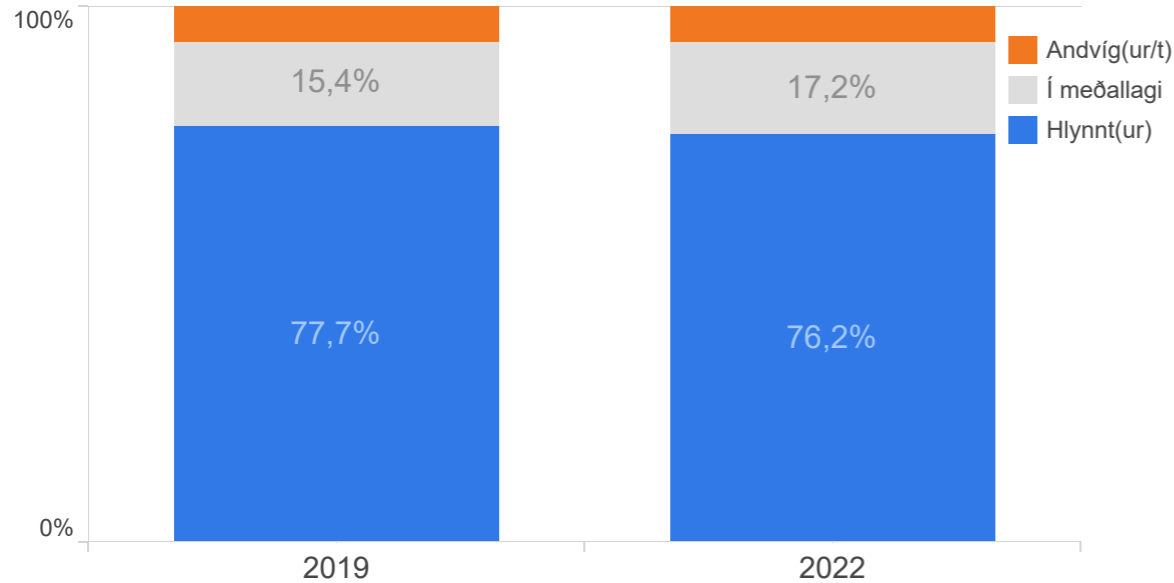

Reykjavík, 26. september 2022.
Með þökk fyrir gott samstarf,

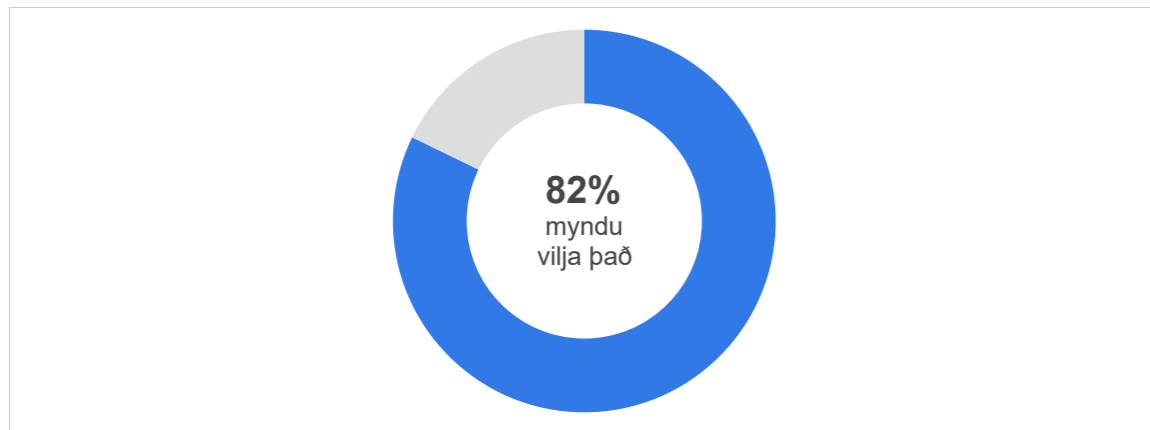
starfsfólk Maskínu

Efni skýrslunnar er háð höfundarrétti Maskínu. Öll opinber dreifing eða fjölritun er óheimil nema með skriflegu samþykki Maskínu. Maskína er aðili að ESOMAR. Allur réttur áskilinn: © Maskína-rannsóknir ehf. Maskína er skrásett vörumerki Maskínu-rannsókna ehf.

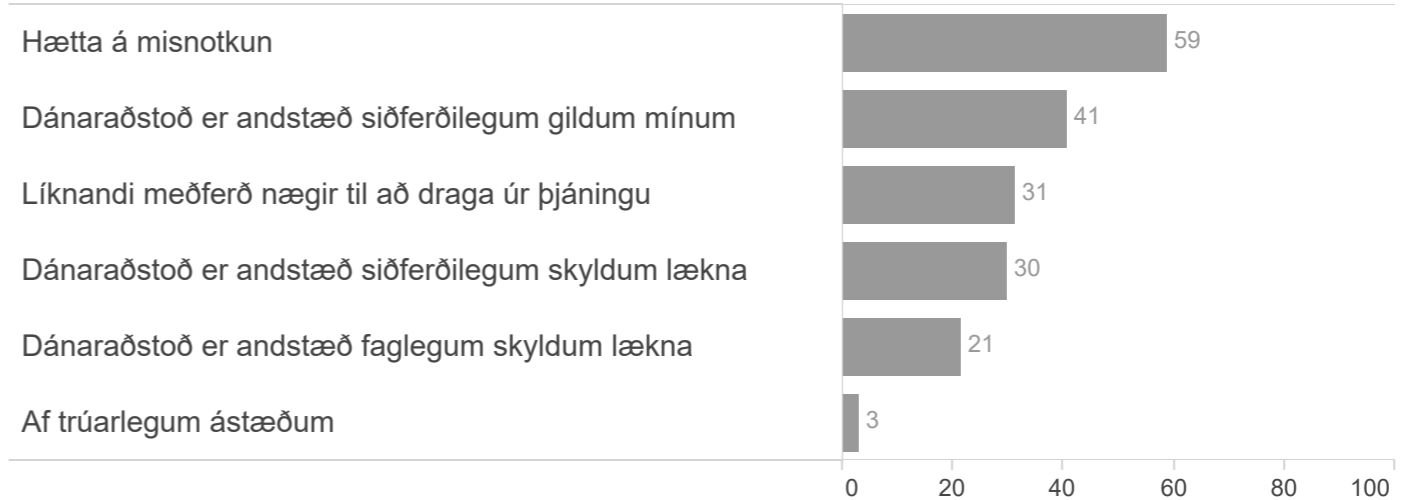
1. Ertu hlynnt(ur) eða andvíg(ur/t) því að einstaklingur geti fengið aðstoð við að binda enda á líf sitt (dánaraðstoð) ef hann er haldinn sjúkdómi eða ástandi sem hann upplifir óbærilegt og metið hefur verið ólæknandi?

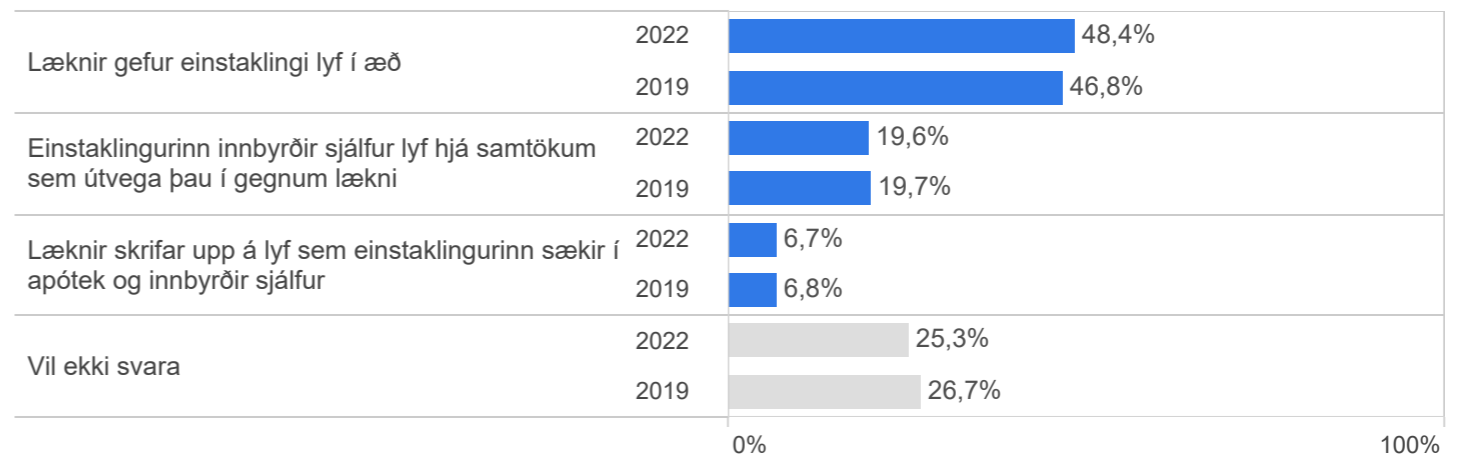
2. Myndir þú vilja geta fengið aðstoð læknis héraendis við að binda enda á líf þitt (dánaraðstoð) ef þú værir haldin(n/ð) sjúkdómi eða ástandi sem þú upplifðir óbærilegt og metið hefði verið ólæknandi eða myndir þú ekki vilja það?

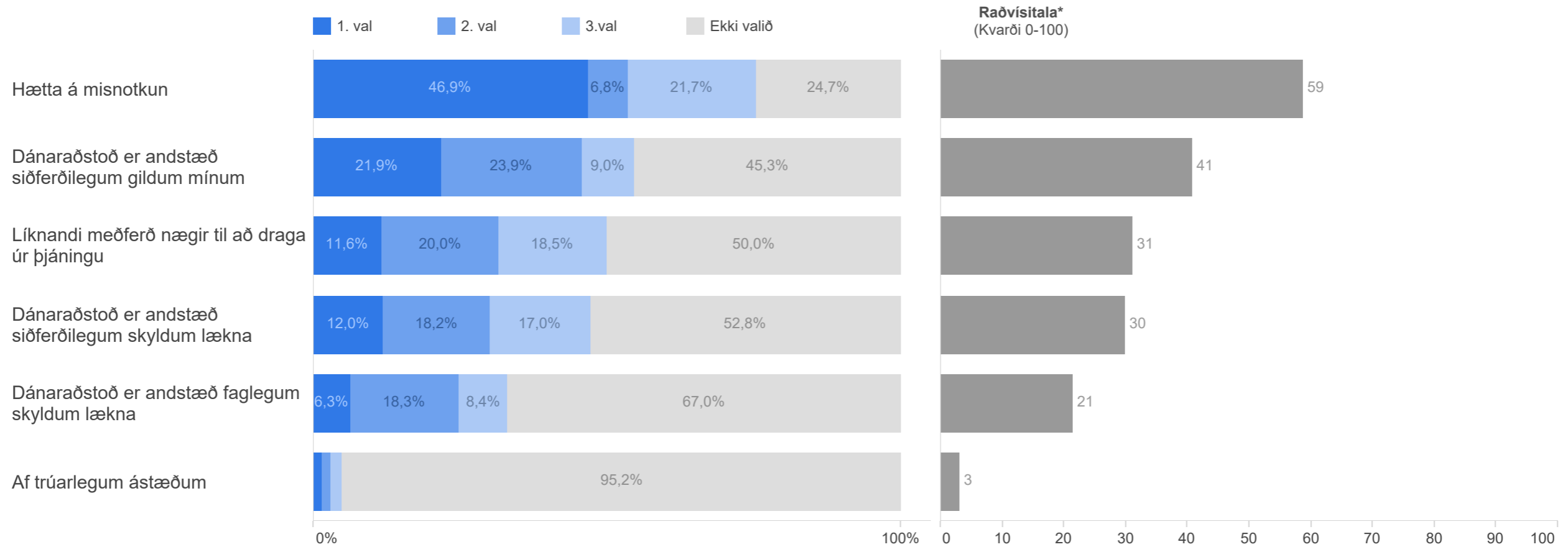
3. Hver er ástæða þess að þú ert andvíg(ur/t) dánaraðstoð?

4. Hverja af eftirtöldum aðferðum við dánaraðstoð telur þú að Íslendingar ættu að taka upp ef dánaraðstoð yrði lögleyfð?

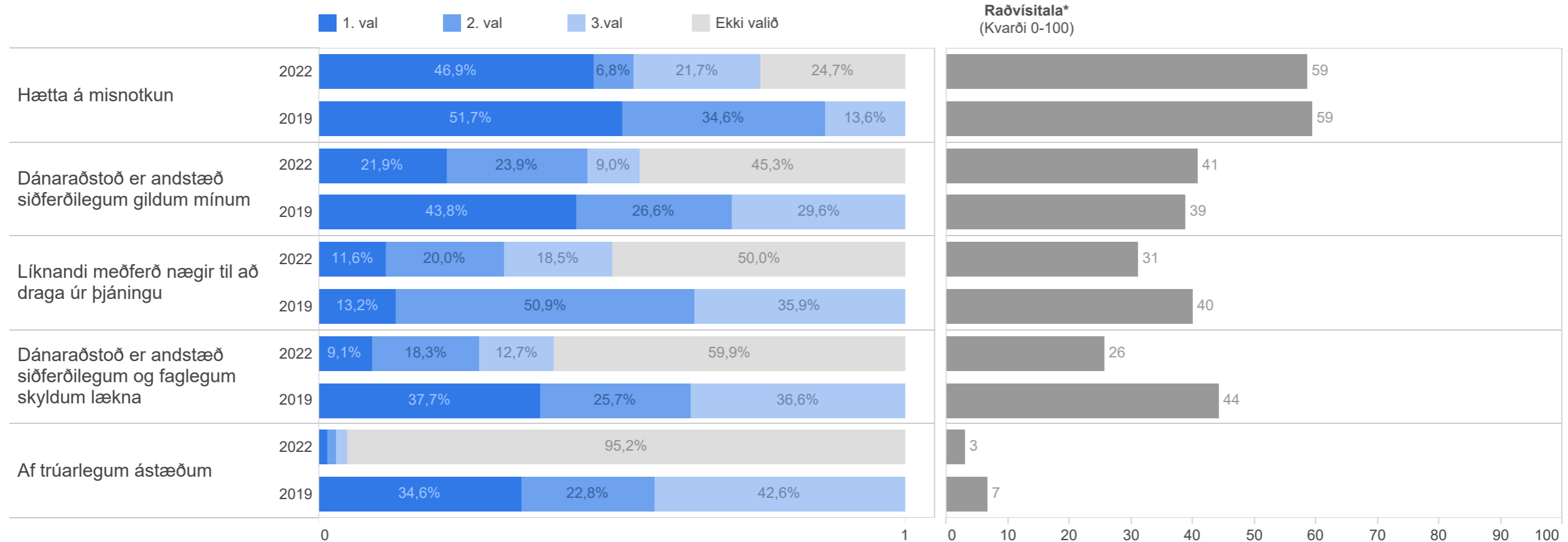
3. Hver er ástæða þess að þú ert andvíg(ur/t) dánaraðstoð?

Spurningin var röðunarspurning þar sem svarandi raðaði þremur atriðum þannig að fyrsta val væri í fyrsta sæti og koll af kalli. Aðeins þeir sem sögðust vera andvíg(ur/t) dánaraðstoð í spurningu 1 fengu þessa spurningu.

*Raðvísitala tekur gildi á bilinu 0 til 100. Raðvísitalan metur mikilvægi hvers atriði, þar sem hærra gildi bendir til að atriði hafi verið raðað ofarlega. Vísitalan er reiknuð þannig að fyrir hvern svaranda sem setur atriðið í 1. val fást 100 stig og fyrir hvern svaranda sem ekki velur atriðið á sinn lista fást 0 stig. Stig annarra atriða ákvarðast hlutfallslega af hámarksfjölda atriða sem heimilt var að raða. Raðvísitalan sýnir meðaltal þessara stiga meðal allra svarenda sem röðuðu a.m.k. einu atriði. Ef raðvísitala er 100 þá gefur hún til kynna að allir svarendur hafi sett viðkomandi atriði í 1. sæti.

3. Hver er ástæða þess að þú ert andvíg(ur/t) dánaraðstoð?

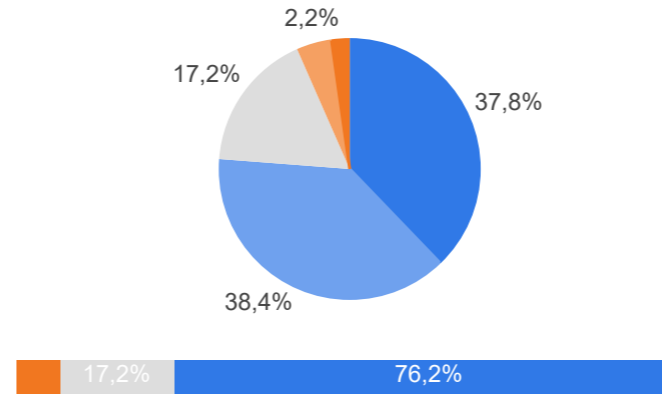
Spurningin var röðunarspurning þar sem svarandi raðaði þremur atriðum þannig að fyrsta val væri í fyrsta sæti og koll af koll. Aðeins þeir sem sögðust vera andvíg(ur/t) dánaraðstoð í spurningu 1 fengu þessa spurningu.

Í mælingunni 2022 var svarkostinum frá 2019 „Dánaraðstoð er andstæð siðferðilegum og faglegum skyldum lækna“ skipt í tvo svarkosti: „Dánaraðstoð er andstæð siðferðilegum skyldum lækna“ og „Dánaraðstoð er andstæð faglegum skyldum lækna“.

*Raðvísitala tekur gildi á bilinu 0 til 100. Raðvísitalan metur mikilvægi hvers atriði, þar sem hærra gildi bendir til að atriði hafi verið raðað ofarlega. Vísitalan er reiknuð þannig að fyrir hvern svaranda sem setur atriðið í 1. val fást 100 stig og fyrir hvern svaranda sem ekki velur atriðið á sinn lista fást 0 stig. Stig annarra atriða ákvarðast hlutfallslega af hámarksfjölda atriða sem heimilt var að raða. Raðvísitalan sýnir meðaltal þessara stiga meðal allra svarenda sem röðuðu a.m.k. einu atriði. Ef raðvísitala er 100 þá gefur hún til kynna að allir svarendur hafi sett viðkomandi atriði í 1. sæti.

1. Ertu hlynnt(ur) eða andvíg(ur/t) því að einstaklingur geti fengið aðstoð við að binda enda á líf sitt (dánaraðstoð) ef hann er haldinn sjúkdómi eða ástandi sem hann upplifir óbærilegt og metið hefur verið ólæknandi?

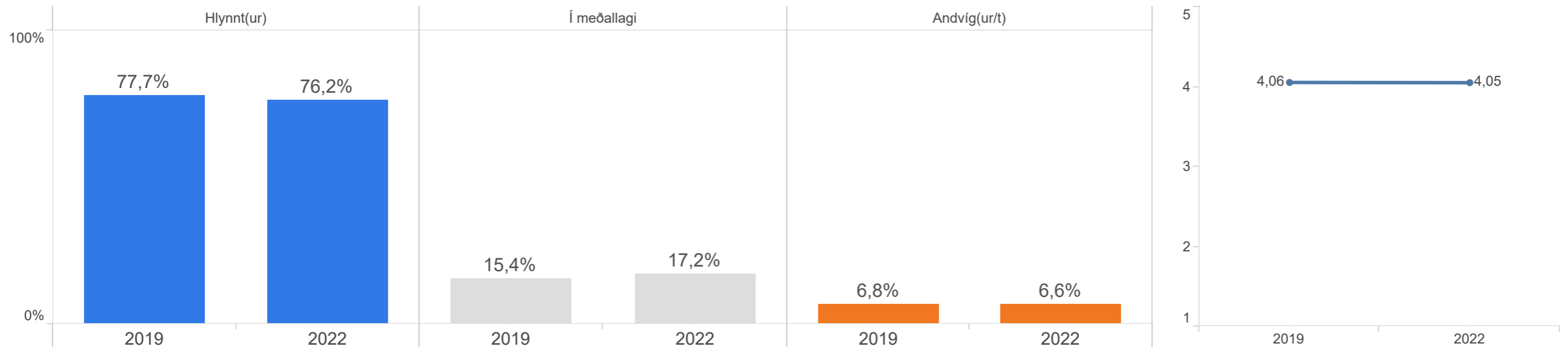
	Fjöldi	%
Mjög hlynnt(ur) (5)	408	37,8%
Fremur hlynnt(ur) (4)	414	38,4%
Í meðallagi (3)	186	17,2%
Fremur andvíg(ur/t) (2)	47	4,3%
Mjög andvíg(ur/t) (1)	24	2,2%
Gild svör	1.079	100,0%
Svöruðu ekki	12	1,1%
Heildarfjöldi	1.091	100,0%

Meðaltal	4,05
Vikmörk (±)	0,06
Staðalfrávik	0,94

Hér er reiknað meðaltal á fimm punkta kvarða þar sem efsti svarkosturinn fær gildið 5 en neðsti svarkosturinn fær gildið 1, aðrir svarkostir eru þar á milli.

1. Ertu hlynnt(ur) eða andvíg(ur/t) því að einstaklingur geti fengið aðstoð við að binda enda á líf sitt (dánaraðstoð) ef hann er haldinn sjúkdómi eða ástandi sem hann upplifir óbærilegt og metið hefur verið ólæknandi?

		Mjög hlynnt(ur) (5)	Fremur hlynnt(ur) (4)	Í meðallagi	Fremur andvíg(ur/t) (2)	Mjög andvíg(ur/t) (1)	Meðaltal
Allir	(1079)	37,8%	38,4%	17,2%	4,3%	2,2%	4,05
Kyn							
Karl	(560)	37,8%	37,8%	17,1%	4,7%	2,6%	4,03
Kona	(519)	37,9%	39,1%	17,3%	3,9%	1,8%	4,07
Aldur							
18-29 ára	(263)	37,3%	45,3%	12,4%	4,1%	0,9%	4,14
30-39 ára	(214)	45,1%	33,9%	17,4%	2,4%	1,2%	4,19
40-49 ára	(186)	45,1%	34,3%	16,0%	2,9%	1,8%	4,18
50-59 ára	(174)	40,1%	33,7%	18,3%	5,7%	2,2%	4,04
60 ára og eldri	(242)	24,7%	41,5%	22,5%	6,4%	5,0%	3,74
Búseta							
Reykjavík	(386)	39,9%	39,0%	14,0%	5,3%	1,8%	4,10
Nágr.sveitarfélög Rvk.	(306)	39,5%	34,6%	19,0%	3,5%	3,5%	4,03
Suðurland og Reykjanes	(133)	31,3%	47,5%	15,4%	4,1%	1,6%	4,03
Vesturland og Vestfirðir	(71)	36,8%	31,4%	27,8%	2,5%	1,6%	3,99
Norðurland	(133)	37,1%	38,6%	18,2%	4,8%	1,3%	4,05
Austurland	(50)	32,1%	42,3%	18,2%	4,7%	2,8%	3,96
Menntun							
Grunnskólapróf	(211)	35,1%	28,9%	25,0%	5,9%	5,1%	3,83
Framhaldsskólapróf/lönnmennt..	(400)	38,4%	42,8%	13,1%	4,3%	1,3%	4,13
Háskólapróf	(391)	39,3%	37,1%	17,7%	4,1%	1,7%	4,08

Fjöldatölur eru í sviga við hvern hóp.

1. Ertu hlynnt(ur) eða andvíg(ur/t) því að einstaklingur geti fengið aðstoð við að binda enda á líf sitt (dánaraðstoð) ef hann er haldinn sjúkdómi eða ástandi sem hann upplifir óbærilegt og metið hefur verið ólæknandi?

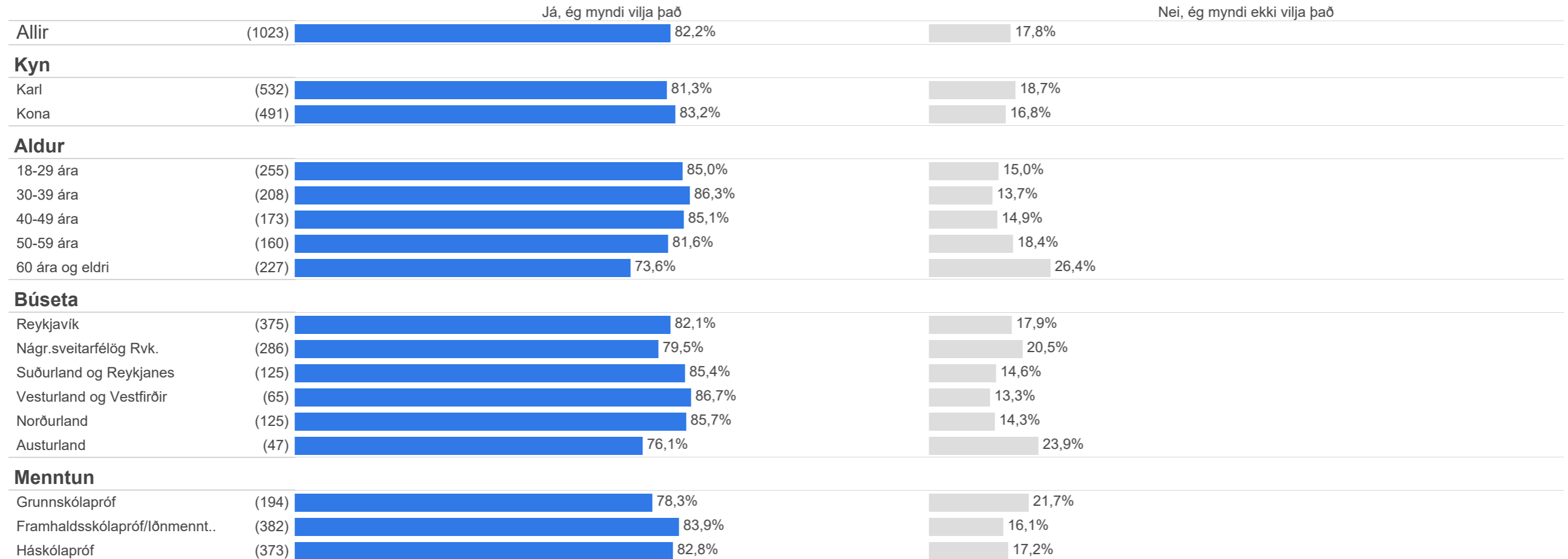
Fjöldatölur eru í sviga við hvern hóp.

2. Myndir þú vilja geta fengið aðstoð læknis hérlandis við að binda enda á líf þitt (dánaraðstoð) ef þú værir haldin(n/ð) sjúkdómi eða ástandi sem þú upplifðir óbærilegt og metið hefði verið ólæknandi eða myndir þú ekki vilja það?

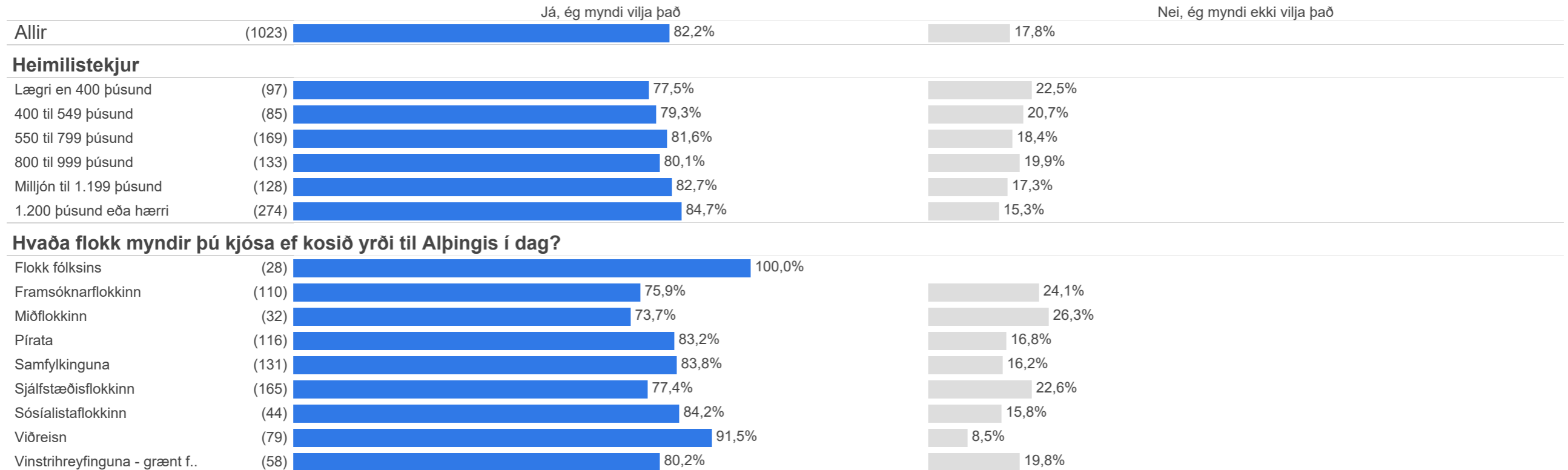
	Fjöldi	%	
Já, ég myndi vilja það	841	82,2%	 82,2%
Nei, ég myndi ekki vilja það	182	17,8%	 17,8%
Gild svör	1.023	100,0%	0% 100%
Svöruðu ekki	68	6,2%	
Heildarfjöldi	1.091	100,0%	

2. Myndir þú vilja geta fengið aðstoð læknis hérlandis við að binda enda á líf þitt (dánaraðstoð) ef þú værir haldin(n/ð) sjúkdómi eða ástandi sem þú upplifðir óbærilegt og metið hefði verið ólæknandi eða myndir þú ekki vilja það?

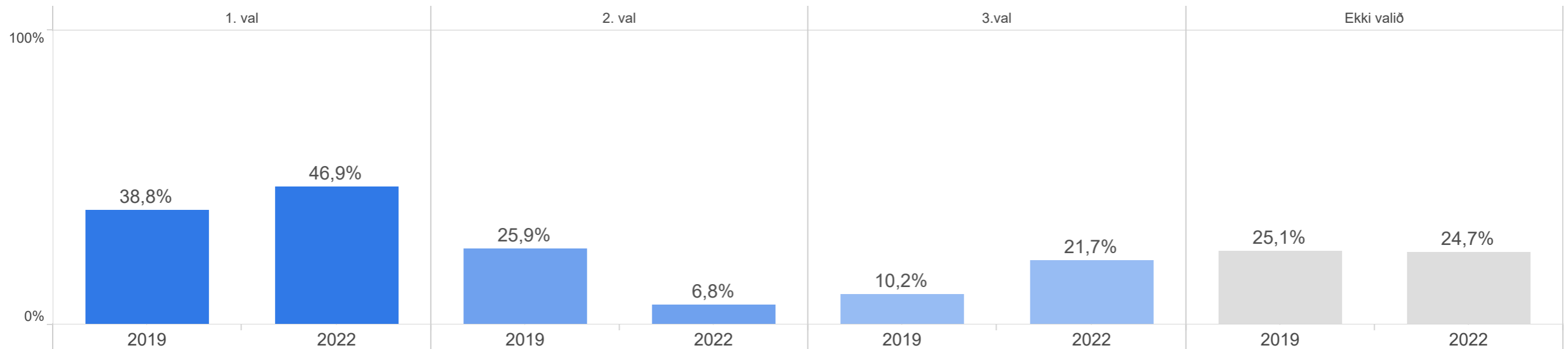
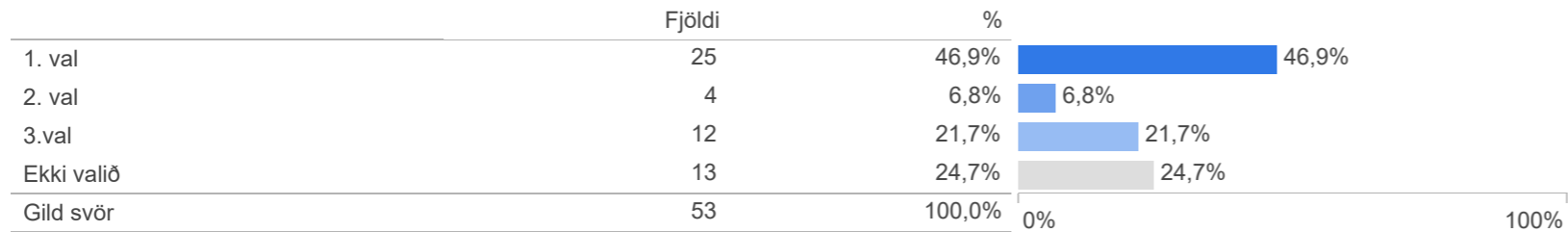
Fjöldatölur eru í sviga við hvern hóp.

2. Myndir þú vilja geta fengið aðstoð læknis hérlandis við að binda enda á líf þitt (dánaraðstoð) ef þú værir haldin(n/ð) sjúkdómi eða ástandi sem þú upplifðir óbærilegt og metið hefði verið ólæknandi eða myndir þú ekki vilja það?

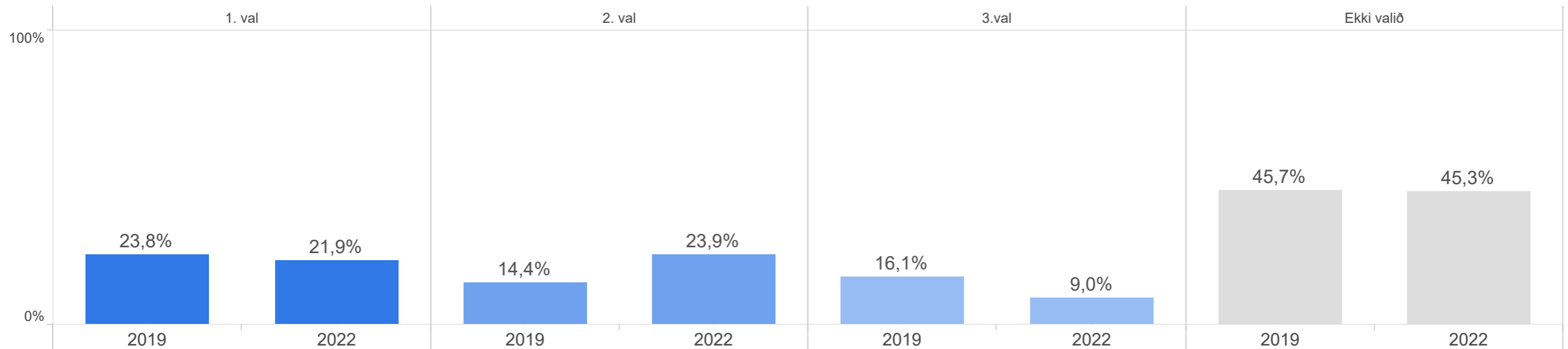
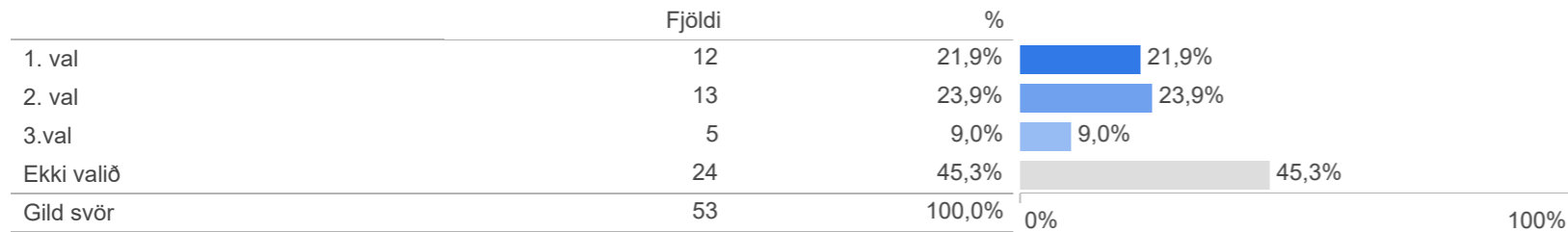

Fjöldatölur eru í sviga við hvern hóp.

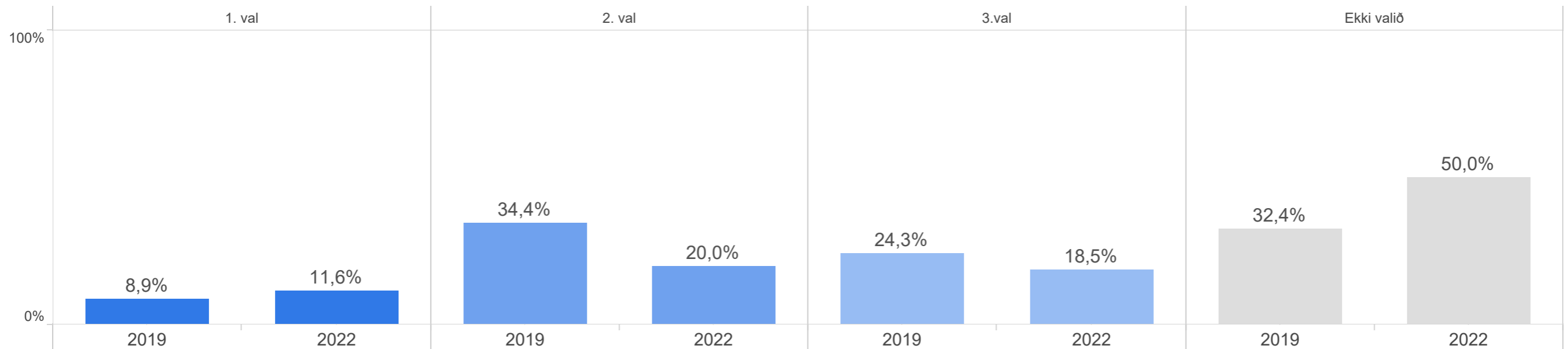
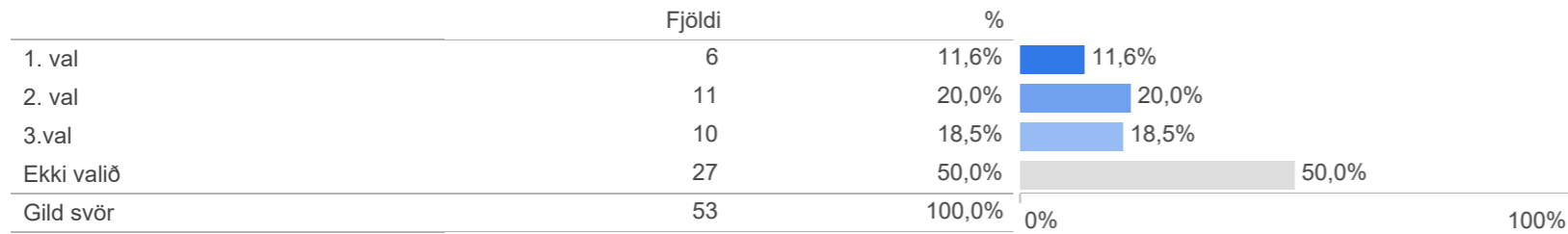
3. Hver er ástæða þess að þú ert andvíg(ur/t) dánaraðstoð? -Hætta á misnotkun

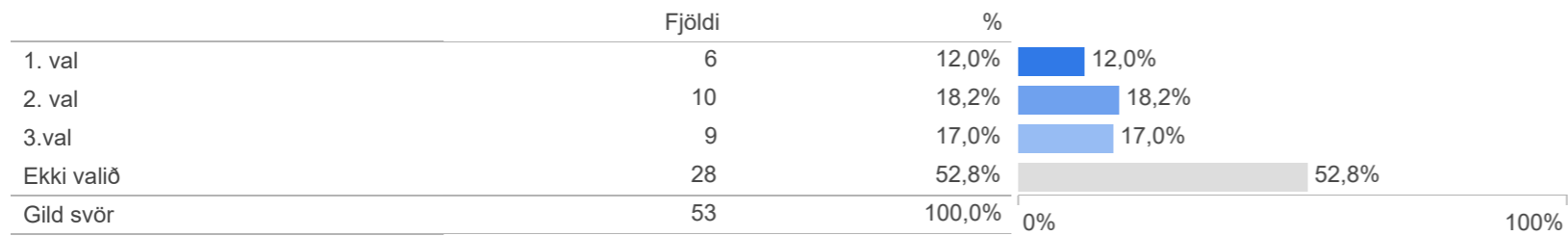
3. Hver er ástæða þess að þú ert andvíg(ur/t) dánaraðstoð? -Dánaraðstoð er andstæð siðferðilegum gildum mínum

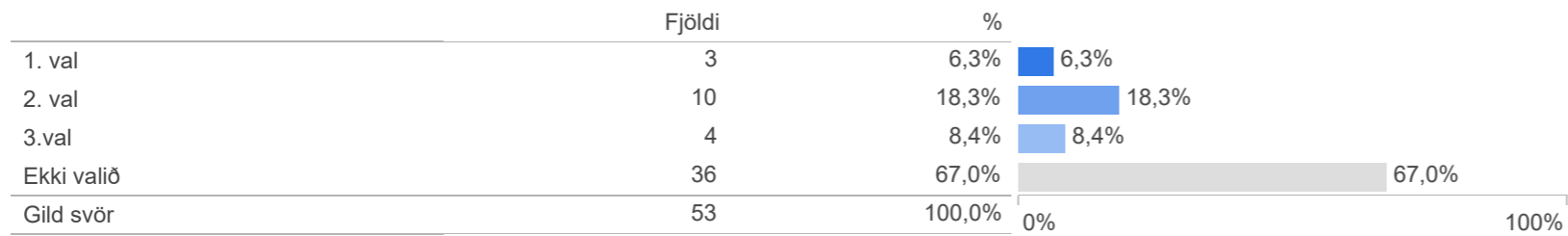
3. Hver er ástæða þess að þú ert andvíg(ur/t) dánaraðstoð? - Líknandi meðferð nægir til að draga úr þjáningu

3. Hver er ástæða þess að þú ert andvíg(ur/t) dánaraðstoð? -Dánaraðstoð er andstæð siðferðilegum skyldum lækna

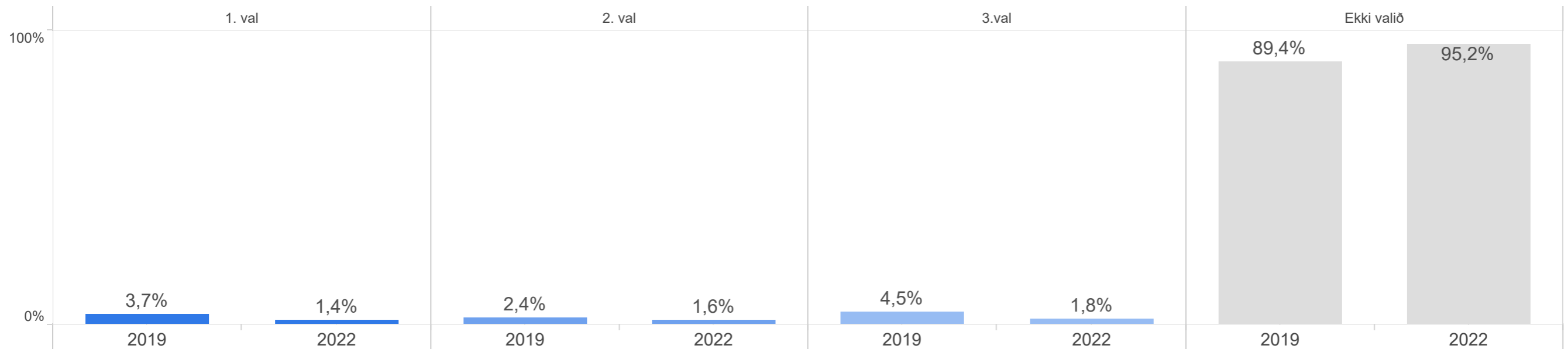
3. Hver er ástæða þess að þú ert andvíg(ur/t) dánaraðstoð? -Dánaraðstoð er andstæð faglegum skyldum lækna

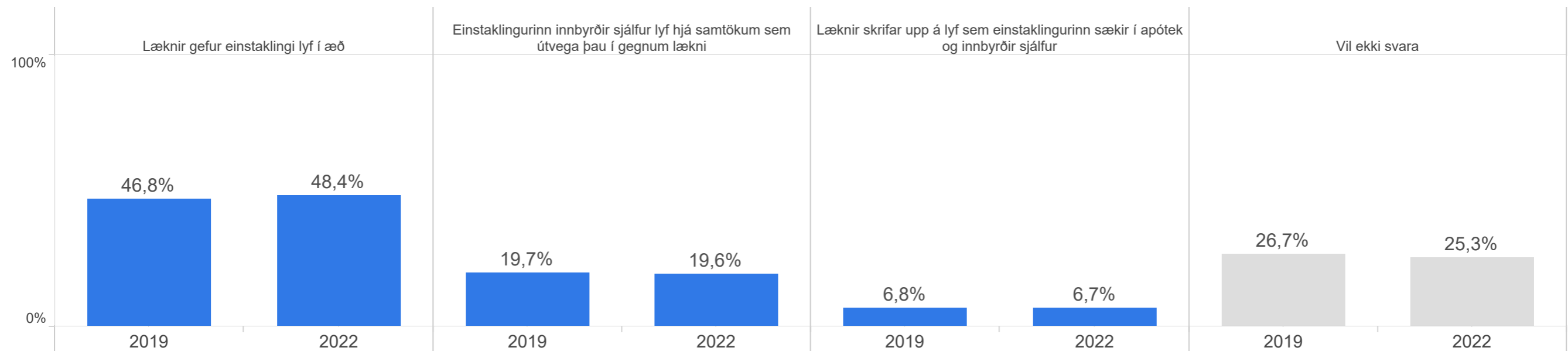
3. Hver er ástæða þess að þú ert andvíg(ur/t) dánaraðstoð? -Af trúarlegum ástæðum

	Fjöldi	%
1. val	1	1,4%
2. val	1	1,6%
3.val	1	1,8%
Ekki valið	51	95,2%
Gild svör	53	100,0%

4. Hverja af eftirtöldum aðferðum við dánaraðstoð telur þú að Íslendingar ættu að taka upp ef dánaraðstoð yrði lögleyfð?

	Fjöldi	%	
Læknir gefur einstaklingi lyf í æð	522	48,4%	48,4%
Einstaklingurinn innbyrðir sjálfur lyf hjá ..	211	19,6%	19,6%
Læknir skrifar upp á lyf sem einstakling..	72	6,7%	6,7%
Vil ekki svara	272	25,3%	25,3%
Gild svör	1.077	100,0%	
Svöruðu ekki	14	1,3%	
Heildarfjöldi	1.091	100,0%	

4. Hverja af eftirtöldum aðferðum við dánaraðstoð telur þú að Íslendingar ættu að taka upp ef dánaraðstoð yrði lögleyfð?

		Læknir gefur einstaklingi lyf í æð	Einstaklingurinn innbyrðir sjálfur lyf hjá samtökum sem útvega þau í gegnum lækni	Læknir skrifar upp á lyf sem einstaklingurinn sækir í apótek og innbyrðir sjálfur	Vil ekki svara
Allir	(1077)	48,4%	19,6%	6,7%	25,3%
Kyn					
Karl	(556)	50,2%	16,7%	7,5%	25,6%
Kona	(521)	46,6%	22,7%	5,9%	24,9%
Aldur					
18-29 ára	(261)	54,3%	22,1%	6,6%	17,0%
30-39 ára	(215)	55,3%	19,0%	6,2%	19,6%
40-49 ára	(186)	48,5%	21,4%	5,2%	24,9%
50-59 ára	(173)	42,9%	19,8%	7,8%	29,5%
60 ára og eldri	(242)	40,0%	15,8%	7,7%	36,4%
Búseta					
Reykjavík	(385)	46,7%	24,3%	7,0%	22,0%
Nágr.sveitarfélög Rvk.	(306)	45,4%	17,4%	7,4%	29,8%
Suðurland og Reykjanes	(133)	52,6%	18,6%	5,3%	23,5%
Vesturland og Vestfirðir	(70)	56,3%	17,1%	5,7%	20,9%
Norðurland	(133)	50,3%	14,9%	5,8%	29,0%
Austurland	(50)	53,1%	15,2%	8,2%	23,6%
Menntun					
Grunnskólapróf	(210)	57,3%	13,6%	5,3%	23,8%
Framhaldsskólapróf/lönnmennt..	(401)	47,7%	22,8%	8,5%	21,1%
Háskólapróf	(389)	44,5%	20,2%	6,3%	29,0%

Fjöldatölur eru í sviga við hvern hóp.

4. Hverja af eftirtöldum aðferðum við dánaraðstoð telur þú að Íslendingar ættu að taka upp ef dánaraðstoð yrði lögleyfð?

		Læknir gefur einstaklingi lyf í æð	Einstaklingurinn innbyrðir sjálfur lyf hjá samtökum sem útvega þau í gegnum lækni	Læknir skrifar upp á lyf sem einstaklingurinn sækir í apótek og innbyrðir sjálfur	Vil ekki svara
Allir	(1077)	48,4%	19,6%	6,7%	25,3%
Heimilistekjur					
Lægri en 400 þúsund	(96)	46,9%	22,4%	10,1%	20,6%
400 til 549 þúsund	(92)	47,2%	17,1%	6,7%	29,0%
550 til 799 þúsund	(179)	54,0%	16,1%	6,8%	23,1%
800 til 999 þúsund	(140)	41,7%	27,4%	9,0%	22,0%
Milljón til 1.199 þúsund	(135)	50,1%	23,2%	6,5%	20,3%
1.200 þúsund eða hærri	(285)	50,2%	19,5%	5,2%	25,2%

Hvaða flokk myndir þú kjósa ef kosið yrði til Alþingis í dag?

Flokk fólksins	(32)	57,1%	15,4%	3,2%	24,4%
Framsóknarflokkinn	(113)	58,7%	13,2%	6,5%	21,5%
Miðflokkinn	(33)	62,1%	5,4%	8,5%	23,9%
Pírata	(117)	45,6%	28,0%	10,0%	16,3%
Samfylkinguna	(139)	43,3%	18,0%	7,5%	31,2%
Sjálfstæðisflokkinn	(169)	48,7%	16,1%	8,0%	27,2%
Sósíalístaflokkinn	(46)	54,1%	18,2%	6,2%	21,4%
Viðreisn	(80)	45,5%	30,2%	2,6%	21,8%
Vinstrihreyfinguna - grænt f..	(66)	35,2%	23,2%	6,4%	35,2%

Myndir þú vilja geta fengið aðstoð lækni hérlandis við að binda enda á líf þitt (dánaraðstoð) ef þú værir haldin(n)ð sjúkdómi eða ástandi sem þú upplifðir óbærilegt og metið hefði verið ólæknandi eða myndir þú ekki vilja það?

Já, ég myndi vilja það	(841)	54,6%	22,8%	7,3%	15,3%
Nei, ég myndi ekki vilja það	(176)	29,4%	7,3%	6,1%	57,1%

Fjöldatölur eru í sviga við hvern hóp.